

1. søndag i fasten

Tid og sted: Jerlev og Ødsted, 18/2 2018

Skriftlæsninger

1 Mos 4,1-12: Kain og Abel

Jak 1,9-16: Når man fristes, er det ens eget begær, der drager og lokker én.

Luk 22,24-32: Apostlene kom i strid om, hvem af dem der skulle regnes for den største... ”Jeg er iblandt jer som den, der tjener.”

Salmevalg

336: Vor Gud han er så fast en borg

448: Fylt af glæde

609: Dybt fornedres skal enhver

260: Du satte dig selv i de nederstes sted

634: Du ved det nok, mit hjerte

Dette hellige evangelium skriver evangelisten Lukas

Apostlene kom også i strid om, hvem af dem der skulle regnes for den største. Da sagde han til dem: ”Folkenes konger hersker over dem, og de, som udøver magt over dem, lader sig kalde velgørere. Sådan skal I ikke være; men den ældste blandt jer skal være som den yngste, og lederen som den, der tjener. For hvem er størst: den, der sidder til bords eller den, der tjener? Er det ikke den, der sidder til bords? Men jeg er iblandt jer som den, der tjener.

Jer er det, der er blevet hos mig under mine prøvelser, og ligesom min fader har overdraget mig Riget, overdrager jeg det til jer, for at I skal spise og drikke ved mit bord i mit rige, og I skal sidde på tronen og dømme Israels tolv stammer.

Simon, Simon! Satan gjorde krav på jer for at sigte jer som hvede; men jeg bad for dig, for at din tro ikke skal svigte. Og når du engang vender om, så styrk dine brødre.”

Prædiken

Hans Kongelige Højhed Prins Henrik døde i tirsdags. ”Han sov stille ind,” stod der i pressemeddelelsen fra kongehuset. Kongehuset... det er egentlig sjovt det hedder sådan, når der ikke er nogen konge i det! Og det kan vi så i særlig grad more os over, når vi i offentligheden har været vidne til den vedvarende problematik vedrørende Prins Henriks titel. Han blev aldrig konge. Altid kun prinsgemal. Titler betyder måske ikke så meget i praksis, men jeg forstår godt, at Prins Henrik gerne ville være konge. Det lyder af mere.

Vi er i fastetiden. Og det gennemgående tema for fasten er fristelse. Fristelse kommer i mange former, og som de mange andre temaer, så er det nemmest at tale om fristelse i relation til mad. Faste vil sige ikke at spise, og mens fasten står på, er det en fristelse at spise noget. Menneskehedens nok kendteste fristelse var, da Eva og Adam blev fristet til at spise frugten fra Kundskabens træ. De blev fristet til at spise! Og det ene bid blev skæbnesvangert. Men i dagens tekster handler fristelsen

ikke om mad eller kundskaber; fristelsen handler om titler, om anseelse, om magt og ære, om forfængelighed.

Apostlene kom også i strid om, hvem af dem, der skulle regnes for den største... sådan indledes fortællingen fra Lukasevangeliet, som jeg netop læste op. Det er ærens og forfængelighedens strid. Apostlene kappes om at være den største, den bedste, den dygtigste; og gør vi ikke også det, på hver vores måde? Vi sammenligner os konstant med de andre, og vi søger i sammenligningen at pege på de kvaliteter, der gør os selv til særligt fortrinlige mennesker... vi kender skam udmærket apostlenes strid.

I og med, at temaet er fristelse, så handler denne lille fortælling om fristelsen til at pleje sin egen forfængelighed og ære frem for at tjene det andet menneske. Hvem af os er den største, spørger apostlene? Hvem skal sidde til højre for tronen, når Jesus tager den i besiddelse?

Og lige der, i dette tema om magt, ære og forfængelighed, genlyder fortællingens midtpunkt og klimaks, da Jesus siger: Men jeg er iblandt jer som den, der tjener.

De ord kommer fra den mand, der er givet al magt i himlen og på jorden: Jeg er iblandt jer som den, der tjener.

Og meningen er, at når den mand, der har al magt i himlen og på jorden er iblandt os som den, der tjener, så er det dybt komisk at hævde sin egen storhed.

Hans Kongelige Højhed Prins Henrik fik en renæssance de seneste år, men i mange år var han en omdiskuteret og udkældt mand, der blev hængt ud i pressen for den ene og den anden skandale. Han talte ikke godt nok dansk, hævdede mange, der så det som et tegn på, at han dybest set ikke brød sig om dansk kultur. Men den mest omdiskuterede skandale har de sidste mange år netop været prinsens titel. I Danmark har vi en indgroet foragt for fine titler; måske er det arven efter H.C. Andersen og hans gedebukkebens-overogunder-general-krigs-kommander-sergent fra Hyrdinden og Skorstensfejeren. Jeg har selv arbejdet som rengøringsdame, og det ved man da, hvad er, men min titel den gang var servicemedarbejder, og det siger absolut ingenting.

Da Prinsen ville kaldes konge voksede mishaget. Hvad bilder han sig ind, at sætte vores dronning i forlegenhed på den måde? Sådan tænkte mange. For det er ikke dansk at gå op i titler; vi er et ydmygt folk. Vi sætter beskedenhed højt og ærgrer os over dem, der puster sig op til noget, de ikke er.

Gør det os immune over for fristelsen? Bider viljen til magt ikke på os danskere? Er vi ligeglade med anseelse? Er stilling, status og rigdom lig et nul for os?

Det er retoriske spørgsmål, for selvfølgelig betyder anseelse noget for os. Vores forfængelighed er måske ikke til titler, der klinger hult; vores forfængelighed er derimod til popularitet.

Det tema ser vi udfoldet i den gammeltestamentlige fortælling om Kain og Abel, de to første brødre i bibelen, altså Adam og Evas sønner. Abel var populær. Når han ofrede, steg røgen lige op. Det var et tegn på, at Gud tog imod offeret. Men når Kain ofrede, blæste røgen væk. Tog Gud ikke imod Kains offer? Kain var grøn af misundelse. *Han* ville være den populære. Og hvem vil ikke gerne

populær? Vi vil være dem, de andre ser op til. Og når den populære plads er ledig, så strides vi om at tage pladsen i besiddelse. Vi har heldigvis lavet både skrevne og uskrevne regler for stridighederne, så det ikke skal ende i det rene blodbad hver gang, som i historien om Kain og Abel, hvor Kain slår sin bror ihjel på grund af misundelsen. Men det ændrer ikke på, at der altid er et magtspil på færde i de menneskelige relationer. Det kan sikkert forklares evolutionsbiologisk ved at betragte menneskeabers gruppedynamik; det er bare mindre åbenlyst i vores civiliserede udgave. Vi søger populariteten og den anseelse og magt, der følger med. Vi gør det beskedent og tager ydmygt imod, når vi opnår, hvad vi søger, for vi ved, at sådan er vores chancer størst, hvis vi vil beholde vores status; hvis ikke stemningen skal slå om!

Vores fristelse er også Jesus' fristelse. Han fristes til at blive konge. Han fristes til at opkaste sig selv til hersker over folkeslagene og kalde sig "folkets velgører". Men den vej kræver vold og magt; og det er så her, midt i fastetiden, midt i fristelsesdagene, at Jesus viser os en

anden vej, væk fra volden og undertrykkelsen, væk fra mobberierne, væk fra konkurrencedynamikken. Han siger: ”Folkenes konger hersker over dem, og de, som udøver magt over, dem, lader sig kalde velgørere. Sådan skal I ikke være; men den ældste blandt jer skal være som den yngste, og lederen som den, der tjener. For hvem er størst: den, der sidder til bords eller den, der tjener? Er det ikke den, der sidder til bords? Men jeg er iblandt jer som den, der tjener.”

Det er den almægtige Gud iført tjenerskikkelse, som vi tilbeder her i kirken. Fordi det vender vores verdensbillede om. Fordi Gud dermed viser os, hvordan vores veje, vores stræben efter titler, anseelse, magt og ære, gang på gang fører til nabostrid, ufred og krig.

Den anden vej er gudstjeneste. Her i kirken kommer vi for at tilbede Gud som den, der tjener. Og når vi går ud af kirken begynder en ny gudstjeneste, nemlig den gudstjeneste, hvor vi tjener vores næste. Vi skal mindes om det igen og igen, at det er Guds mål med os: at vi lærer at genkende Guds billede i vores næste, så vi formår at

løfte hinanden op og bære dem, der ikke selv kan gå – i tillid til, at den dag vi mister førligheden, så er der nogen, der vil bære os.

Hans Kongelige Højhed Prins Henrik er død; vi kunne i offentligheden sikkert have behandlet ham bedre, og vi kan nok glæde os over, at Prins Henrik de senere år er blevet bedre omtalt, hans titelkritik til trods. Også i hans skikkelse har denne dynamik mellem magt og vold fået en form, og jeg citerer Prins Henrik: ”Selvom jeg sommetider har syntes, at jeg stod med skjorten i laser, er de ikke nået ind til benet – endnu!”

Amen.